

مدیریت یادگیری

راهبردهای ایجاد و توسعه ارتباط

اشاره

بین موفقیت دانش‌آموزان و محیط ارتباطی آن‌ها با معلم و هم‌کلاسان رابطه مستقیمی وجود دارد. در این مقاله ۹ راهبرد خاص برای توسعه ارتباط مطلوب در کلاس درس و فرهنگ برقراری ارتباط ارائه شده است که ترجمه و تلخیصی از نوشته جانانان سی‌اروین، معلم پیشکسوت زبان انگلیسی، مشاور آموزش معلمان و برنامه‌ریزی درسی و کارشناس ارشد و مشاور ارشد مؤسسه «ویلیام گلاسر»، واضح نظریه انتخاب است. مزیت نوشته ایشان ارائه توصیه‌های مبتنی بر پژوهش‌های کلاس درس است.

کلیدواژه‌ها: فرهنگ برقراری ارتباط، محیط یادگیری، راهبردهای ایجاد و توسعه ارتباط مطلوب

- بلافاصله پس از ورود به کلاس به فعالیت‌های آموزشی مشغول شوند.
- مواد آموزشی را توزیع یا جمع‌آوری کنند.
- توجه معلم را بدون ایجاد اختلال در کلاس جلب کنند.
- میز و صندلی یا نیمکت خود را به سرعت و بی‌سر و صدا برای رسیدن به هدف‌های کلاسی به صورت جفت‌جفت روبه‌روی هم قرار دهند و یا برای یادگیری مشارکتی و بحث‌های کلاسی در یک دایره بزرگ تغییر وضع دهند.

۳

احوال‌پرسی کلامی و دست‌نوازی

همان‌طور که دانش‌آموزان به کلاس وارد می‌شوند، با تک‌تک آن‌ها سلام و احوال‌پرسی کنید. توضیح دهید که می‌خواهید دانش‌آموزان با شما تماس چشمی بگیرند. یک تبریک کلامی برای آن‌ها بفرستید و به آن‌ها بگویید که متقابلاً انتظار سلام و احوال‌پرسی دارید. با دانش‌آموزان بالای پنج سال دست بدهید یا به آن‌ها مشت آرامی بزنید. به این ترتیب، هر دانش‌آموز حداقل روزی یک بار با شما تماس خواهد داشت و می‌فهمد که به صورت منحصر به فرد مورد توجه است. این کار به شما فرصت می‌دهد که در بدو ورود دانش‌آموزان آن‌ها را ارزیابی کنید و اگر دانش‌آموزی مشکلی داشته باشد امکان بررسی پیدا می‌کنید. فلسفه «هر روز یک روز جدید» یا «هر روز را می‌شود جور دیگری شروع کرد» - امروز یک روز جدید است» را توضیح دهید و برای دانش‌آموزان کلاس خوش‌بینی حاصل از تفکر «امروز روز خوبی است» را بیان کنید.

برخی راهبردهای مهم ایجاد و توسعه ارتباط مطلوب میان معلم و دانش‌آموزان به قرار زیرند:

۱

توجه به نیازهای دانش‌آموزان

به یاد داشته باشید که همه دانش‌آموزان همواره همانند بزرگسالان نیازمند ارضای نیازهای خود هستند هنگامی که معلمان عمداً به این نیازها در کلاس درس توجه می‌کنند، دانش‌آموزان شادتر می‌شوند، کلاس جو آرام‌تری پیدا می‌کند و مشارکت در فرایند یادگیری افزایش می‌یابد.

۲

ایجاد حس ترتیب و نظم

همه دانش‌آموزان به ساختاری نیاز دارند که در آن چارچوب عمل کنند. آن‌ها توقع دارند که معلم نه تنها محتوا را خوب بداند، بلکه بداند که به چه ترتیب کلاس درس خود را مدیریت کند. این وظیفه معلم است که انتظارات شفاف رفتاری و آموزشی صحیح را از ابتدا آماده و ارائه کند. دانش‌آموزان باید همیشه از آنچه که از آن‌ها انتظار می‌رود، اطلاع داشته باشند. یکی دیگر از راه‌های مهم برای ایجاد حس ترتیب و نظم این است که روش‌های مؤثر برای بسیاری از کارهای عملی را که در کلاس درس باید انجام شود، برای دانش‌آموزان توضیح دهیم. برای مثال، به دانش‌آموزان می‌توان آموزش داد که چگونه:

هر چه درباره فرهنگ،
انتظارها، فعالیت‌ها،
ویژگی‌های شخصیتی،
سبک‌های یادگیری،
هدف‌ها و اندیشه‌های
دانش‌آموزانتان
بیشتر بدانید،
بهبتر می‌توانید با آن‌ها
ارتباط داشته باشید
و محیط مساعدی را
برای آموزش
ایجاد کنید

تجربیهایی را برای تدریس و یادگیری با خود همراه کنیم. اگر از این نوع آزمون خوشتان نمی‌آید، به شیوه‌های دیگری می‌توانید با دانش‌آموزان خود ارتباط برقرار کنید و روش‌های دیگری را برای به اشتراک گذاشتن اطلاعات با دانش‌آموزان پیدا کنید. شما به همین ترتیب با طرح یک پرسش‌نامه می‌توانید از علاقه‌ها، انتظارات و نظرهای دانش‌آموزان خود آگاه شوید. با بررسی پاسخ پرسش‌نامه‌ها می‌توانید ویژگی‌های دانش‌آموزان خود را بشناسید و متناسب با آن‌ها برای برقراری ارتباط مناسب برنامه‌ریزی کنید.

هر چه درباره فرهنگ، انتظارها، فعالیت‌ها، ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های یادگیری، هدف‌ها و اندیشه‌های دانش‌آموزانتان بیشتر بدانید، بهتر می‌توانید با آن‌ها ارتباط داشته باشید و محیط مساعدی را برای آموزش ایجاد کنید.

باج‌دهی ممنوع

بیش از ۵۰ سال تحقیق نشان داده است که جایزه‌ها، ستاره‌های طلایی، برچسب‌ها، پاداش‌های پولی، رشوه و مانند آن، تنها باعث تضعیف تمایل ذاتی دانش‌آموزان به یادگیری می‌شود و میان معلم و شاگرد مشکلات ارتباطی ایجاد می‌کند. به علاوه موجب می‌شود که دانش‌آموزان بدون پاداش دست به انجام کاری نزنند. مغز انسان دارای سیستم پاداش خاص و خودبه‌خودی است. وقتی دانش‌آموزی در

اجازه آشنایی بیشتر دانش‌آموزان با معلم

دانش‌آموزان معمولاً با اطلاعاتی از پیش درباره معلم وارد کلاس می‌شوند. این اطلاعات را گاهی از دانش‌آموزان سال‌های گذشته به دست می‌آورند که ممکن است درست نباشند. گاهی اوقات خوب است، اما گاهی اوقات می‌تواند ممانع باشد. مؤلف این متن می‌گوید: «من می‌خواستم دانش‌آموزانم مرا به عنوان انسانی قابل اعتماد و سه بعدی و نه به عنوان فردی دو بعدی بشناسند.» از آنجا که تنها راه برای درک درست این است که اطلاعات درست داده شود، من در طول هفته اول مدرسه مسابقه‌ای را درباره خودم ترتیب دادم. سؤالاتی مانند وضعیت تأهل؟ (آیا من فرزند دارم؟) کجا رشد کرده‌ام؟ (محل تولدم) چه چیزهایی از نظر من ارزشمند است، سرگرمی‌های من چیست، مشاغل دیگری که من در کنار آموزش داشته‌ام، را مطرح کردم و پاسخ آن‌ها را از دانش‌آموزان خواستم. پس از مسابقه، ما پاسخ‌های دانش‌آموزان یک کلاس را مرور کردیم. البته عکس‌ها هم به صورت اسلاید از فرزندان من، شهر من و نمونه‌هایی از چیزهایی که برای من اهمیت دارند، مانند خانواده، تحصیلات، اخلاق کاری، عدالت و... نمایش داده می‌شد. دانش‌آموزان از یادگیری مطالب درباره معلمان خود لذت می‌برند و از اینکه اطلاعاتی از زندگی شخصی معلم خود به دست بیاورند، خوش حال می‌شوند. چنین حرکت‌هایی به ما فرصت می‌دهد، اطلاعات مربوط به خود را با یکدیگر به مشارکت بگذاریم، مؤلفه‌های ارزشمند کار را بشناسیم و

وقتی دانش آموزی در یک کار چالش برانگیز موفق می شود، مغز او مقداری اندروین دریافت می کند که موجب خوشی، لذت و احساس رضایت می شود. این خود نوعی پاداش است. به جای ارزش گذاری بر موفقیت های دانش آموزان خود با برچسب یا نشانه، با آن ها درباره چگونگی احساس رسیدن به مهارت و ارزش تلاش، راهبردها و فرایندهایی که آن ها را به آن موفقیت ها می رساند، صحبت کنید و با تأیید کلامی کار آن ها زمینه موفقیت های بعدی آن ها را فراهم کنید.

اجتناب از قضاوت

وقتی دانش آموزان احساس می کنند که مورد قضاوت قرار می گیرند، دسته بندی می شوند و یا برچسب زده می شوند، نسبت به کسی که در مورد آن ها قضاوت می کند، بی اعتماد می شوند. درباره دانش آموزی که فقط آنجا نشسته است، بدون اینکه تکالیف مدرسه را انجام دهد، بدون دلیل قضاوت نکنیم. آسان ترین کار این است که فوراً دانش آموز را تنبیل و دانش آموزی را که دائماً باعث تحریک و تهدید همسالان می شود، قلدر خطاب کنیم. اما قضاوت و برچسب زنی به دانش آموزان راهی است که نشان می دهد ما از مسئولیت خود اجتناب ورزیده ایم.

به جای قضاوت درباره دانش آموزان، درباره علت رفتار آن ها کنجکاو باشید و بپرسید: «چرا؟ این ترس و یا خصومت از کجا آمده است؟ هنگامی که علت اصلی رفتار او را کشف کنید، می توانید به این موضوع به طور مستقیم رسیدگی کنید و از اتلاف وقت و انرژی برای تحمیل، سرزنش و برچسب زدن جلوگیری کنید.

استفاده از بازی ها و فعالیت های کلاسی

همان طور که رابطه خوب دانش آموزان با هم مهم است، رابطه خوب معلم با دانش آموزان نیز مهم است. یکی از بهترین شیوه های شکستن دسته بندی ها در یک کلاس درس، کمک به دانش آموزان خجالتی و جدید، و ایجاد حس وابستگی به آن ها این است که دانش آموزان را به بازی های غیررقابتی ترغیب کنید؛ بازی هایی که ساختار یادگیری مشارکتی دارند. مزیت دیگر آوردن بازی به کلاس درس این است که به دانش آموزان شما دلیل بسیار قدرتمندی برای آمدن به کلاس می دهد. یعنی شرکت کردن در فعالیت های کلاس برای آن ها

سرگرمی محسوب می شود.

انعطاف پذیری

انعطاف پذیری سریع ترین روش برای ایجاد اعتماد است. پذیرش اشتباهات نشان می دهد که شما هم انسان هستید و باعث می شود شما صمیمی تر به نظر برسید. همچنین این پیام را می رساند که در این کلاس اشتباه اتفاق می افتد و ما از آن ها یاد می گیریم. آسیب پذیری و ارزیابی به رشد ما کمک می کند. ما اشتباهات را می پذیریم و از آن ها یاد می گیریم و رشد می کنیم. یک اشتباه ساده، مانند یک غلط املایی روی تخته کلاس یا تلفظ غلط را انجام دهید و به دانش آموزان فرصت بدهید غلط شما را گوشزد کنند. از عذرخواهی بپرهیزید، صحبت کنید که خوش حال می شوید که با این اشتباه و اصلاح آن چیزی را آموخته اید.

تجلیل موفقیت

ابتدا ممکن است به نظر برسد که راهبرد تجلیل از موفقیت با راهبرد اجتناب از پاداش ها متضاد است، در حالی که این طور نیست. تجلیل رویدادی خودانگیز برای به رسمیت شناختن موفقیت است. این به معنای پاداشی است که در زمان مشاهده موفقیت ارائه می شود و به دیگران پیام می دهد که اگر تو هم موفق شوی، کارت تجلیل می شود. ممکن است هدفی در کلاس تعیین کنید و کل کلاس به ۸۰ درصد یا بالاتر از هدف ها دست یابد. نمودار درصد پیشرفت دانش آموزان را روی دیوار قرار دهید و بعد از سنجش و ارزیابی، راهبردها، فرایندها یا عادات مطالعه دانش آموزان برای کسب موفقیت و آنچه را که آموخته اند، مورد بحث قرار دهید.

مادامی که کلاس به هدف مورد نظر برسد، تجلیل را ادامه دهید و موفقیت را جشن بگیرید. البته لازم نیست سیرک راه بیندازید. نمایش برخی از فیلم های آنلاین خنده دار و جالب آوردن کیک و یا بازی کردن برخی بازی های غیر رقابتی، نمونه هایی از جشنی مناسب هستند. بار دیگر که شما یک هدف خاصی را برای کلاس تعیین می کنید، دانش آموزان می پرسند که آیا می خواهید مجدداً جشن بگیرید. به آن ها تذکر دهید که این جشن واقعاً برای خوردن کیک نیست، بلکه به منظور تلاش و یادگیری خود آن ها است.

* منبع

1. Erwin, Gonathan c. 10 ways Teachers can Create a positive Learning Environment, posted on November 29, 2016 by free spirit Author, retrieved on, Guly, 15, 2017, free spirite, publiciting, google, com